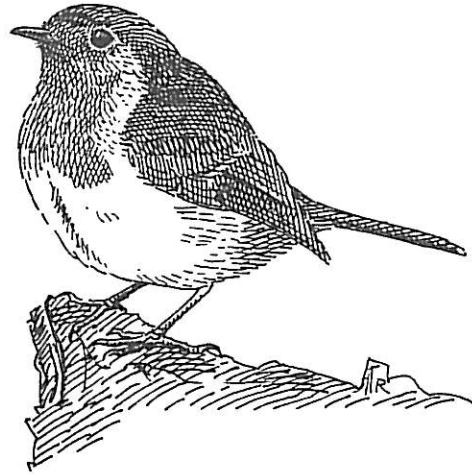

Rødstrupe *Erithacus rubecula*

Global utbredelse

Rødstrupen er utbredt som hekkefugl over det meste av Europa og videre østover til Vest-Sibir og Kaspiahavet. I sør hekker den ned til Kanariøyene og NV-Afrika, mens det vestligste utbredelsessted er Azorene. Rødstrupen deles inn i flere underarter, hvorav nominatformen *rubecula* forekommer over det meste av Europa. Underarten *melophilus* som forekommer på De britiske øyer er noe varmere i fargene enn nominatformen. Arten er knyttet til bar- og løvskogsområder, i de sørligste deler av utbredelsesområdet primært fjellskog.

Norsk utbredelse og habitatvalg

I Norge er rødstrupen en typisk skogsfugl, mens den på De britiske øyer også er svært vanlig i hager og parker. Her i landet er den en vanlig hekkefugl i blandingsskog og fuktige barskogsområder over det meste av Sør-Norge og nord til Trøndelag. På Vestlandet har punkttagseringer i Vikedal og Etne (Roalkvam & Råd 1982, Byrkjeland m.fl. 1984) vist betydelige forekomster av rødstrupe i alle skogshabitater med unntak av de høyeste områdene opp mot skoggrensene. Den var i disse områdene også vanlig i subalpin bjørkeskog. Arten forekommer derimot ikke i fjellbjørkeskogen i Suldal, Rogaland, ca. 700 moh. (Byrkjeland m.fl. 1983).

Arten ble registrert territoriell innen 13 av 25 takserte prøveflater i ulike norske granskoger, i gjennomsnitt var det 12 territorier/km² der den forekom eller vel 6 territorier/km² totalt innenfor de takserte granskogarealene. Tilsvarende tettheter er også registrert i furuskog. I snitt ble det funnet 3.7 territorier/km² innenfor 67 takseringsfelt i bjørke-dominert skog, men her er variasjonene i tetthet store (P.G. Thingstad pers. medd.).

I Nord-Norge er rødstrupen mer fåtallig, spesielt i Finnmark, men stadig nye funn av arten i de nordligste landsdeler tyder på en ekspansjon nordover.

Rødstrupen sitter gjerne høyt i et tre når den synger for å hevde territorium, men ellers holder den seg for det meste på eller nær bakken hvor den er vanskelig å få øye på blant undervegetasjonen.

Reiret plasseres oftest godt skjult i et jordhull skjult av nedhengende grener eller trerøtter; mer sjelden kan reiret plasseres i et trehull eller annet hulrom opp til 5 m over bakken.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Rødstrupen er en av våre vanligste skogsfugler. Det finnes ingen sikre oversikter over den norske bestandens størrelse, men det anslås at den ligger innenfor intervallet 0.5-1.5 millioner par. Man vet også forholdsvis lite om bestandens utviklingstendens de siste 20 årene, men trolig har den økt noe i antall.

Bestanden i de nordiske landene er samlet anslått til mellom 4 og 10 mill. par, med størst antall i Sverige (3-6 mill. par) (Koskimies 1993). Arten viste en betydelig tilbakegang i Finland i perioden 1978-87, men markert økning i Danmark i samme periode. I Sverige er det ikke påvist bestandsendringer (Koskimies 1993).

Hekkebiologi

Om våren ankommer rødstrupe-hannen 1-2 uker tidligere enn hunnen og hevder territorium med sin kraftige sang og truende atferd mot andre hanner. Etter pardannelsen bygger hunnen et reir av tørre plantedeler og legger 6-7 egg som ruges i 12-14 dager. Eggleggingen foregår oftest i mai-juni her i landet. Iblant kan rødstrupen ha et nytt kull i juli. Etter klekkingen oppholder ungene seg i reiret i ca. 14 dager før de flyr ut. De mates av begge foreldrene i reiret og blir uavhengige av disse først 3 uker etter utflygningen.

Trekkforhold

De fleste norske rødstruper er trekkfugler som overvintrer i SV-Europa, men også noen så langt sør som til NV-Afrika. Svenske og finske rødstruper overvintrer derimot noe lenger øst i Middelhavsområdet. En del individer blir her i landet hele året, særlig langs våre sørvestlige kyster hvor vinteren er mild.

Rødstrupen er en av de mest tallrike spurvefuglene ved trekkfuglstasjonene langs kysten av Sør-Norge. Den er en natt-trekker og er blant de tidligste trekkfuglene som kommer til landet om våren. Vårtrekket foregår i april og første del av mai, og hovedmengden av fuglene ankommer gjerne i 2-3 puljer i forbindelse med lavtrykkspassasjer i Nordsjø-området som fører med seg temperaturstigning og sørlige vinder. Høsttrekket foregår i september og oktober, og de mest intense periodene er gjerne knyttet til nordlige vinder og synkende temperatur.

Fridtjof Mehlum

Rødstrupe *Erithacus rubecula*

936 ● Konstatert hekking

418 ● Sannsynlig hekking

480 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

